

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

(Veli Bilgilendirme Broşürü)

evde huzur, okulda başarı...

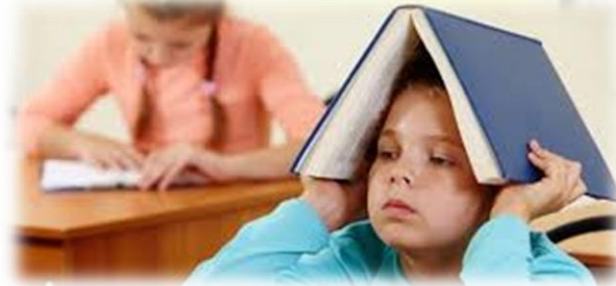
Başarı çocuğun eseridir. Bizler, ebeveyn ve öğretmenler olarak onlara bu yolculuklarında eşlik ve rehberlik eden kişileriz.

Eğitim ailede başlar...

Birçok kişi zekânın başarılı olmak için yeterli olduğunu düşünse de yan becerilerle desteklenmedikçe zekâ işlenmemiş bir elmas gibidir.

Çocuğun başarısında motivasyon, iç disiplin, verimli ders çalışma becerileri, etkin dinleme becerisi ve kişisel özellikler gibi etkenler önemli rol oynar. Çocuk, bu etkenlere dönük eğitimi ailede almaya başlar. Bu noktada “Aile, çocuğun eğitiminde okul kadar kritik bir öneme sahiptir.” tarzı bir çıkarım yerinde olacaktır.

Gel gelelim bazı aileler çocuğun eğitim serüveninde zaman zaman olumsuz tutumlar sergileyebilmektedir. Bu olumsuz tutumlar farkında olmadan veya iyi niyetlerle sergilense bile maalesef izlenen hatalı yollar çocukların özgüvenlerini zedeleyebilmekte, kaygı düzeylerini artırabilmekte, dolayısıyla sınavlara hazırlık süreçlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu olumsuzluk, onların başarıya giden yoldaki çalışmalarını için gereken istek, heves duygularını kırabilmektedir.

O halde, “Anne-babaların nelere dikkat etmesi gerekir?” sorusuna cevap arayalım.

1. Çocuğun akademik başarısı ile ilgili ona karşı olan yaklaşımlarını gözden geçirmek,
2. Yaklaşım tarzının işe yarayıp yaramadığını gözden geçirmek,
(Örneğin; çocuğa “Daha çok çalış!” denmesi onun daha çok çalışmasını sağlıyor mu?)
3. Aynı yöntemleri uygulayarak değişimin gerçekleşmesini beklemeden farklı yaklaşım tarzları denemek.

Öğrencinin başarıma isteğini, hevesini canlandırmak için onun sınırlarına ve sorumluluklarına saygı duymak, başaracağına inanmak ve bu konuda ona güven vermek, ona karar verme fırsatı sunmak, yeterli başarıyı gösteremediğinde onu yargılamadan dinlemek ve bu sonucun nedenlerini araştırmak gerekir.

Hedefimiz belli. Şimdi ne yapmalıyız?

Her öğrencinin geleceği ve okumak istediği liseler ile ilgili hayalleri ve umutları olmalıdır.

Anne babalar; bu hayal ve umutları küçümsemeden, yargılamadan dinlemeli, bunların gerçekçi olması yönünde çocuklarını desteklemelidir. Hedefler, öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır. Çünkü kendi seviyesinin çok üzerinde hedefler onun çaresizlik yaşamasına, kendi seviyesinin çok altında kalan hedefler ise çalışma isteğinin azalmasına ve çalışmaya gereksinim duymamasına neden olur.

Çocuk hedeflediği şeye niçin ulaşması gerektiğinin bilincinde olmalıdır.

Veliler, çocuğun zihnindeki **“Bu hedefe ulaşmayı neden istiyorum?”**, **“Benim için neden önemli?”** gibi sorulara cevap bulmasında hayat tecrübesi ve çocukla ilgili gözlemleri oranında destek sunabilir.

Çocuk, başarının da başarısızlığın da sorumluluğunu üstlenebilmelidir.

Öğrencinin kendi başarısından sorumlu olduğunu hissetmesi için yaptığı çalışmaların başkalarının değil, kendi geleceği için önemli olduğunun farkında olması gerekir.

Gençlerde sorumluluk bilinci oluşturabilmek için:

- ✓ Yaş dönemi ve gelişim düzeyine uygun sorumluluklar vermek,
- ✓ Kendi kararlarını verebilme konusunda desteklemek,
- ✓ Aldıkları kararların sonuçlarını düşündürmek, değerlendirmek, etkili iletişim kurarak ve onu dinleyerek yanlışlarını görmesine, yanlışlarını kabul etmesine yardımcı olacak analiz gücünü kazandırmak gerekir.

Çocuğunun başarısız olmasını istemeyen bir veli, aşağıdaki yanlışlardan birine düşmemek için dikkatli olmalıdır.

“Ne kadar başarı, o kadar sevgi.” ❌

Başarıya koşullu sevgi, çocuğa yarar yerine zarar verir. Çocuk başarı düzeyi ne olursa olsun, anne babası tarafından sevildiğini hissetmek ister.

“Çok zeki ama çalışmıyor.” ❌

Zaman zaman anne baba çocuklarının özelliklerini kabul etmeyip yüksek beklentiler içerisine girebilmekte, çocuklarının sınırlarını aşırı zorlayabilmektedir. Bu durum, çocuğun büyük bir baskı ve kaygı hissetmesine ve çaresizlik yaşamasına neden olur. Anne babalar, çocuklarının sınırlarını tanımaya ve onların yetenek, ilgi ve değerlerini anlamaya çalışmalıdırlar.

“Başka çocukların onun kadar imkânı yok ama daha başarılılar.” ❌

Anne babalar çocuklarını ders çalışmaya ve başarılı olmaya teşvik etmek için onları başka arkadaşlarıyla kıyaslama yolunu denerler. Ancak,

çocuklar sürekli olarak eleştirilmeye, başka çocuklarla kıyaslanmaya başladıklarında, asıl hedeflenenin tam tersi olarak ders çalışmaktan biraz daha uzaklaşmaya başlarlar. Kıyaslamak yerine çocuğa inanıldığını hissettirmek çok daha sağlıklı sonuçlar doğurmaktadır.

“Çalışmak için oturuyorlar ama sürekli aklı başka yerlerde...” ❌

Bir geçiş döneminde olan çocuklar, ergenlikle birlikte bir "değişim ve başkalaşım" sürecinden geçmektedirler. Bu hızlı büyüme ve değişime paralel olarak gençlerin ilgileri de değişmektedir. Bu nedenle de, unutkanlık, dalgınlık, dikkatini yoğunlaştırmakta zorluk yaşayabilirler. Bu durumda en iyi yaklaşım çocuğu anlamaya çalışmak, onu empatik dinlemektir. Mümkün olduğunca çalışırken dikkatini dağıtan unsurları çalışma alanından temizlemek konusunda onu teşvik etmek, çalışma ortamını öğrencinin kendi öğrenme stiline uygun olarak düzenlemesine izin vermek yardımcı olacaktır.

“O kadar söyledim ama dinlemiyor ki!” ❌

Uzun süreli nasihatler, genellikle iletilmek istenilen mesajı iletmekte yetersiz kalırlar. Bazen iletilmek istenen mesajı, kısacık bir sözlü ifadeyle dile getirmek, uzun süreli konuşmalar ve öğütlerden çok daha etkin olabilmektedir. Sürekli tekrarlanan, öğüt görünümü ancak aslında söylenme şeklindeki cümleler kesinlikle etkili olmayacaktır. Çocuğunuz ya söylediklerinizi dinler gibi görünüp sizi geçiştirecektir ya da sizinle çatışacaktır. Onun gerçekten neyi duymaya ihtiyacı olduğunu hissetmeniz çok daha önemlidir.